

Establishmentek a Royal Navyban - Az 1706-os Establishment

Hozzájadt: Huszár László

2012. december 22. Szombat 20:22

Utolsó frissítés 2012. december 22. Szombat 21:42

Angliában Establishmentnek nevezték a hadihajók műretét, fegyverzetét meghatározó elár-részeket, amelyeket Admiralitás adott ki idénként a hajóépítés szabályozásaira.

Ezek közül az 1706-os Establishment a Royal Navy (Királyi Haditengerészet) hajóira vonatkozó műreték első általános körvonalai meghatározása volt. Korábban is láttunk műretelár-részeket, de azok csak egyetlen speciális hajóépítési programként voltak kezelve; egy adott mennyiségű szétlaktak, egy adott időtartamra. Ezekkel ellentétben az 1706-os Establishment hosszútávra és minden nagyobb hadihajó építésére vonatkozó elár-részt jelentett.

Előzmények

A hajók műreteit 1677-ben a "Harminc Hajó" építési programban határozták meg elár-szerűen. A műreték újabb meghatározása 1691-ben történt, amikor a "Huszonhárom Hajó" program során 17 db 80 tónusú és 10 db 60 tónusú kőfedélzetes sorhajó épült. Habár a programban a műreték elár-re meg voltak szabva, ennek ellenére 4 db 80 tónusú hajó hirtelen felépítésében kószál el.

Az 1706-os Establishment eredeti formájában már 1705 februárjában létezett, amikor a Navy Board (Haditengerészeti Igazgatóság) rendelete meghatározta a műsodosztályú hajók műreteit. Bár a műsodosztályú hajók állnak az Establishment főszékében, a Board rendezést jelentett a harmadosztályú (80 és 70 tónusú) a negyedosztályú (60 és 50 tónusú) és az újított osztályú (40 és 30 tónusú) hajóknál is.

Ritkaságuk és nagyságuk miatt az első osztályú hajókat nem kezelte az Establishment. Ezek egyedi arculatot kaptak. A kisebb hajók ezekkel ellentétben elöreg olcsók voltak ahhoz, hogy lehetnének azok egységessé tételét és a károsárvédelezt.

A Navy Board a meglevő hajókat annak megfelelően sorolta be, ahogy azok leginkább megfeleltek az adott osztály alapjait jelentő dimenzióknak.

Végrehajtás

A Navy Board meghatározta a 40, 50, 60, 70, 80, és 90 tónusú hajók műreteit, a 30 tónusúak alattira viszont nem szétlaktak elár-részek. Miután az utolsó percekben Admiral George Churchill kószál-tett meg egy kiigazítást, az elár-részek elkészítését a hajógyáraknak azzal az utasítással, hogy azokat szigorúan be kell tartani, és ezeket kell alkalmazni az új építések, valamint az új hajók építésénél. Az új építések általánosan azt jelentette, hogy a hajót teljes darabjaira szedték és anyagjának felhasználásával általában egy új hajót építettek.

Az Establishment végrehajtásával megkezdődött a haditengerészeti adminisztráció hátrébb konzervatívizmusának korszaka.

Bár nem lesznek jelentős technológiai változások a következő században a haditengerészeti építési tervben, az 1706-os Establishment mégis lassan egyre elavultabbá válik a korai 18. században.

Hajótest-pusok

(A bekeretezett részekben az Establishmentben elár-részei találhatóak)

Műsod osztályú 90 tónusú

Tápus: 90 tónusú műsodosztályú sorhajó

Tárfogat: 1551 bm

Hossza: 49,4 m (gundeck) 40,2 m (gerinc)

Szálesség: 14,3 m

Hajász: 5,6 m

Vitorla: teljes vitorlázat

Személyzet: 680 katona és tiszt

Fegyverzet: 96 űgyő (1703-es Guns Estab.)

Alsó fedélzet: 26 db űl-űgyő 32 fontos

Középső fedélzet: 26 db culverin 18 fontos

Felső fedélzet: 26 db űl-culverin 9 fontos

Quarter fedélzet: 12 db 6 fontos

Forecastle: 4 db 6 fontos

Roundhouse: 2db 6 fontos

Az ekkor megívó hót másodosztályú hajókat a 1706-os Establishment követelményei szerint, beleértve a hajómat is, aminek átépítését már 1704-1705 között megkezdtek.

Az első hajó volt a Marlborough 1706 (a régi Saint Michael), a Blenheim 1709 (a régi Duchess), és a Vanguard 1710. A többi nagy hajó az alábbi négytelessel készült el. A Neptunusz 1710, az Ossory 1711, a Sandwich 1715 és a Barfleur 1716.

Ezek a hajók eredetileg 96 űgyő voltak az 1703-as Gun Establishment elírásának megfelelően. Ősra fegyverezéskor kerültek az 1716-os Gun Establishment szerint, mint 90 űgyő. Az alsó fedélzeti nehéz 32 fontosok, a felső fedélzeti 9 fontosok és a középső fedélzeti 18 fontosok száma változatlanul maradt, de 6 db 6 fontost eltávolítottak a felső fedélzeti szabad területével.

Űgy a quarterdecken 10 db, a forecastlon 2 db 6 fontos maradt.

Harmadosztályú 80 űgyő

Tőpus: 80 űgyus harmadosztályú sorhajó

Tőfogata: 1283 bm

Hossz: 47,5 m (gundeck) 38,9 m (gerinc)

Szálesség: 13,3 m

Hajás: 5,4 m

Vitorla: Teljes vitorlázat

Személyzet: 520 katona és tiszt (360 békében)

Fegyverzet: 80 ágyú (1703-as Guns Estab.)

Alsó fedélzet: 26 db 24 fontos

Középső fedélzet: 26 db 12 fontos

Felső fedélzet: 22 db 6 fontos

Quarter fedélzet: 6 db 6 fontos

Nyolc régebbi típusú kőfedélzetes 80 ágyús hajó építettek háromfedélzetessé az 1706-ás Establishment. Ezek közül a Boyne és Humber elkészültek 1708-ban, a Russell 1709-ben, a Dorsetshire 1712-ben, a Newark és Shrewsbury 1713-ban, Cambridge 1715-ben és a Torbay 1719-ben.

Emellett két új hajó építettek ezen elűrésnek megfelelően az 1707-ben elveszett Devonshire és Cumberland példányaira. Ezek 1710-re készültek el.

A hajók eredetileg 80 ágyúval rendelkeztek az 1703 Guns Establishment szerint, de amikor ezt felváltotta az 1716-os Guns Establishment az alsó fedélzet 24 fontosait azonos számban 32 fontosokra cserélték. Megszüntettek egy párt 6 fontos a felső fedélzeten és egy párt 6 fontos a quarter fedélzeten, ezáltal 76 ágyúsok lettek.

Harmadosztályú 70 ágyúsok

Típus: 70-gun harmad osztályú sorhajó

Térfogat: 1069 bm

Hossz: 45,7 m (gundeck) 37,2 m (gerinc)

Szélesség: 12,5 m

Hajás: 5,3 m

Vitorla: Teljes vitorlázat

Személyzet: 440 katona és tiszt (255 békében)

Fegyverzet: 70 ágyú (1703-ás Guns Estab.)

Alsó fedélzet: 24 db 24 fontos

Felső fedélzet: 26 db 9 fontos

Quarter fedélzet: 12 db 6 fontos

Forecastle: 4db 6 fontos

Roundhouse: 4db 3 fontos

A "Nagy Viharban" 1703. november 27-én egyetlen éjszaka alatt elveszett nagyjából 70 ágyú hajó. Ezek közül a megrendelt a Királyi hajógyárban három kocsával nagyjából 70 hajó. A Northumberland, a Resolution és Stirling Castle 1705-ben, a Nassau pedig 1707-ben készült el. Másik nagyot is rendeltek 1705-1706 között a hajógyárban. Az Elizabeth és a Restoration 1706-ben, majd egy másik Resolution és a Captain 1708-ban lett kész. Ezek közül a Grafton és a Hampton Courtot 1709-re átépítették. Még háromat rendeltek meg a meglévő harmadosztályúakhoz. Ezek közül az Edgar és Yarmouth 1709-ben, az Orford 1713-ban készült el. Ezeket a Royal Oak, az Expedition, a Suffolk, a Monmouth és Revenge átépítésre kapott szerződést a hajógyár eredeti fegyverzete 70 ágyúval (1703 Guns Establishment). Az 1716-os szabvány 26 db 24 fontost helyezett az alsó fedélzetre, majd a felső fedélzeti 9 fontos demi-culverineket lecserélt 12 fontosokra. További 2 db 6 fontost rakott a quarter fedélzetre, majd a Roundhouse-ból kiveszi a 4 db ágyút, hogy az eredeti 70 db-os mennyiség ne változzon.

Negyedosztályú 60 ágyúak

Tápus: 60-ágyú negyed osztályú sorhajó

Tárfogat: 914 2bm

Hossz: 43,9 m (gundeck), 36,3 m (gerinc)

Szélesség: 11,6 m

Hajószár: 4,8 m

Vitorla: Teljes vitorlázat

Személyzet: 365 katona és tiszt (240 bűkeidőben)

Fegyverzet: 64 ágyú (1703 Guns Estab.)

Alsó fedélzet: 24 db 18 fontos

Felső fedélzet: 26 db 9 fontos

Quarter fedélzet: 10 db 6 fontos

Forecastle: 4 db 6 fontos.

Az 1706-os Establishment szerint nagyjából 60 ágyú hajó átépítését a tervezők szerint. Elsőként 1708-ban a Plymouth, 1709-ben a Lion és a Gloucester, 1712-ben a Rippon, majd a meglévő nagyjából a Montague, a Medwayt, a Kingstont és a Nottinghamet 1714 után átépítették az új máretek szerint.

Az 1703-as Guns Establishment szerint ezek a hajók 64 ágyút hordoztak. Az 1716 Guns elár-ról lecserélte a 18 fontosokat az alsó fedélzeten 24 fontosokra, a quarter fedélzet és a forecastle 6 fontosainak a számát kettő-kettő darabbal csökkentette. Ennek az eredményeként alakult ki a 60 darabos fegyverzet.

Negyedosztályú 50 Ágyúok

Tűpus:50-gun negyed osztályú sorhajó

Tűfogat:703 mm

Hossz:39,6 m (gundeck), 32,9 m (gerinc)

Szállás: 35 Álb a 0 (10,7 m)

Hajóár: 4,3 m

Vitorla: Teljes vitorlázat

Legénység: 280 katona és tiszt (185 bűkeidben)

Fegyverzet:54 Ágyú (1703-Guns Estab.)

Alsó fedélzet: 22 db 12 fontos

Felső fedélzet: 22db 6 fontos

Quarter fedélzet: 8 db 6 fontos

Forecastle: 2db 6 fontos

Az Establishment szerint tizenegy Ágyú negyedosztályú hajó építettek azok pártására, amelyek a Spanyol Árkász dűsi háború kezdeti szakaszán elvesztek. A Salisbury 1707-ben, a Falmouth, a Ruby, a Chester, a Romney 1708-ban, a Pembroke 1710-ben, a Bristol, a Gloucester, az Ormonde 1711-ben az Advice 1712-ben, a Strafford 1715-ben állt hadrendbe. Nyolc meglevő hajó építettek az Ágyúvetelműnyek szerint.

Ezek a Dragon 1707-ben, a Warwick, a Bonaventure 1711-ben, az Assistance 1713-ban, a Worcester 1714-ben, a Rochester, a Panther, a Dartmouth 1716-ban lett kész.

Ezeknek a hajóknak a fegyverzete eredetileg 54 Ágyúból állt az 1703-as Guns Establishmentnek megfelelően, de később az 1716-os kűvűnalmak szerint csűkkentettek 50 db-ra az alábbiak szerint: alsó fedélzet: 22 db 18 fontos, felső fedélzet: 22 db 9 fontos, quarter fedélzet 4 db 6 fontos, forecastle 2 db 6 fontos.

Átírtosztályú 40 Ágyúosok

Típus: 40-Ágyúos Átírtosztályú hajók

Törzfogat: 531 bm

Hossz: 36,0 m (gundeck), 29,7 m (gerinc)

Szélesség: 9,8 m

Hajóár: 14,1 m

Vitorla: teljes vitorlázat

Személyzet: 190 katona és tiszt (130 bűkeidben)

Fegyverzet: 42 Ágyú (1703 Guns Estab.)

Alsó fedélzet: 18 db 9 fontos

Felső fedélzet: 20 db 6 fontos

Negyed fedélzet: 4 db 6 fontos

Tizenhárom 42 Ágyúos Átírtosztályú hajók épít az 1706-os márétekkel a kávetkezék szerint. A Ludlow Castle, a Gosport, a Portsmouth, a Hastings elkészíttek 1707-ben, a Pearl, a Mary Galley, a Sapphire, a Southsea Castle 1708-ban, az Enterprise, az Adventure, a Fowey 1709-ben, Charles Galley 1710-ben, a Launceston 1711-ben, a Faversham 1712-ben, a Lynn 1715-ben. Két hasonló kategóriájú hajók épít kereskedelmi szerződés alapján a Looe 1707-ben és Diamond 1708-ban, a pályázaton nyertes ajánlattevő William Johnson Blackwall által, amiket aztán megvásárolt a Navy Board. Egy további 40 Ágyúos hajók is épít a névleges elírásoknak megfelelő márétekben, a Royal Anne Galley ben, de kiderült hosszabb és karcsúbb, mint a többiek.

A hajókat az 1703 Guns szerint szerelték fel, majd átfegyverzésre kerültek az 1716-os szerint 40 Ágyúosra: az alsó fedélzet: 20 db 12 fontos, a felső fedélzet 20 db 6 fontos. A quarter fedélzeten és a forecastlon nem voltak Ágyúk.

Átírtosztályú 30 Ágyúosok

30 Ágyúos Átírtosztályú hajók

Törzfogat: 416 17/94 bm

Hossz: 32,9 m (gundeck), 27,4 m

Szélesség: 9,0 m

Hajás: 3,7 m

Személyzet: 145 katona és tiszt (110 békében)

Fegyverzet: 32 Ágyú (1703 Guns Estab.)

Alsó szint: 4db 9 fontos

Felső szint: 22 db 6 fontos

Negyed fedélzet: 6 db 4 fontos

Bár hivatalosan nem voltak elárások a 30-ágyúos hajók másra, a Navy Board az 1706-os Establishmentben megadott ajánlásokat ezek alapján készítette, amelyek alapján elkészült az a 32 Ágyúos Átírdosztályú hajó, a Scarborough 1708-ban és a Scarborough 1711-ben, majd a Bedford Galleyt átírdosztályúval kisebb méretűre 1709-ben. Az 1716-os Guns Establishment megváltoztatta a 30-ágyúosok fegyverzetét. Az alsó fedélzet: 8 db 9 fontos, a felső fedélzet: 20 db 6 fontos, a quarter fedélzet : 2 db 4 fontosot kapott. Ezek voltak a másfél Ágyúoros ("demi-batterie) hajók.

Forrás: http://en.wikipedia.org/wiki/1706_Establishment#cite_note-fincha

Huszár László